

12- Yanayowahusu Wanawake

Mlango huu ni mas-alah yanayowahusu wanawake, ingawa mengineyo yametangulia kutajwa kwa ufupi katika sehemu husika za kitabu hiki.

1-Mahram

Mwanamke lazima awe na mahram wake ili aweze kwenda kutekeleza Hajj. Wala haipasi kudanganya kabisa kwa kupanga mume au kaka au mjomba n.k. ili kudanganya serikali kwamba una mahram na hali huna uhusiano naye wowote! Itambulike kwamba Wanachuoni wetu wamefutu kwamba kuwa na mahram ni mojawapo wa sharti ya kuwajibika Hajj kwa mwanamke. Hivyo basi asiyekuwa na mahram anaingia katika wale waliokusudiwa kuwa hawana uwezo wa kutekeleza Hajj. Makatazo katika Hadiyath zifuatazo za Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم) yanathibitisha jambo hili:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُوْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ))

Imepokelewa toka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) amesema: Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: **((Haimpasi mwanamke anayemwamini Allaah na Siku ya Mwisho kusafiri mwendo wa mchana na usiku bila ya mahram))¹**

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ بِامْرَأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ)) فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ امْرَأَتِي حَرَجَتْ حَاجَةً وَاسْتَبْتُ فِي عَزْوَةٍ كَذَا وَكَذَا قَالَ: ((ارْجِعْ فَحُجِّ مَعَ امْرَأَتِكَ))

Imepokelewa toka kwa Ibn 'Abbaas (رضي الله عنهما) kwamba Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم) amesema: **((Mwanamume na mwanamke wasiwe faragha bila ya kuweko mahram))**. Akasema mtu mmoja: “Ee Rasuli wa Allaah. Mke wangu ametoka kwenda Hajj nami nimejaaliwa kwenda vita kadhaa wa kadhaa”. Akasema: **((Rudi uende kuhiji na mkeo))²**

Serikali ya Saudia imetoa ruhusa mwanamke aliyefikia umri wa miaka 45 kutekeleza Hajj maadam anafuatana na kikundi cha watu wanaopeleka

¹ Al-Bukhaariy, Muslim, Ahmad.

² Al-Bukhaariy na Muslim.

Mahujaji Hajj kwa sharti apate ruhusa ya kimaandishi kutoka kwa Mahram wake; mumewe, mwanawe wa kiume au kaka yake. Barua hiyo iwe rasmi iliyogongwa muhuri wa Baraza au Kamati inayotambulika ambayo inasimamia mambo ya Dini.

2-Hijaab

Mwanamke Muislamu lazima ajisitiri kwa vazi la hijaab wakati wote. Vazi liwe la kujifunika sehemu zote za mwili wake isipokuwa uso na viganja.³ Miguu ya mwanamke, mpaka sehemu za nyayo pia zinapaswa kufunikwa, na ikiwa si wepesi kuvaa nguo ndefu mno itakayofunika mpaka kwenye nyayo, inabidi mwanamke avae soksi. Ajifunike hivyo mpaka katika Swalaah. Wanawake wengi wameghafilika nalo jambo hili, huswali miguu iko wazi. Itambulike kwamba sharti ya Swalaah kwa mwanamke ni kujisitiri sehemu zote isipokuwa uso na viganja vya mikono. Pia picha za paspoti lazima ziwe za kuvaliwa hijaab. Masharti ya nguo za hijaab ni yafuatayo:

- Ajifunike jilbaab au khimaar inayofunika mwili wote isipokuwa uso na viganja.
- Nguo isiwe yenye kuvutia kwa mapambo au rangi mbali mbali. Inampasa mwanamke kuvaa 'abaayah wakati wote anapotoka nje.
- Isiwe yenye kubana mwili hadi ikadhihirisha umbo lake, bali iwe pana.
- Isiwe nyepesi hadi kudhihirika mwili na kilichovaliwa ndani.
- Isiwe yenye kufanana na vazi la mwanamume au makafiri.
- Vazi lisiwe ni la kujionyesha au kujifakharisha.
- Lisipakwe manukato.

Pia asiwe mwenye kujilaza ovyo ovyo Msikitini na maeneo mengineyo huku wanaume wakimpitia kwani huenda akawa hajastirika vizuri akadhihirisha umbo la mwili wake.

3-Kuvaa Soksi

Mwanamke anaruhusuiwa kuvaa soksi, bali ndivyo inavyopendekezwa ikiwa 'abaayah lake halimfuniki mpaka miguuni kabisa katika nyayo.

³ Wanachuoni wametofautiana kuhusu kufunika uso na viganja, lakini rai yenye nguvu ni kuwa hata uso na viganja viwe vimefunikwa.

Kuvaa soksi kutakusaidia kufanya *Mas-hul-khuffayn* ukiwa safarini hasa katika ndege.

4-Yanayohusu Ihraam Ya Wanawake:

i-Kuingia katika Ihraam ukiwa katika hedhi

Mwanamke mwenye hedhi anapaswa aingie katika *Ihraam* kwa sababu *twahaarah* si sharti la kuingia katika Ihraam. Ikiwa ametia niyyah ya *Tamattu'* kisha ikamfikia hedhi na ikawa siku zilobakia ni chache kufika tarehe 8 Dhul-Hijjah, anaruhusika kubadili niyyah yake kuingia katika Hajj ya Al-Qiraan. Atekeleze 'ibaadah zote za Hajj isipokuwa *Twawaaf* na *As-Sa'-y*. Kwa maana atakwenda *Minaa*, atasimama '*Arafah*, atalala *Muzdalifah*, atarusha vijawe *Jamaraat* kisha atakapotwaharika arudi Makkah kufanya *Twawaaful-Ifaadhwah* na *As-Sa'-y*. Dalili ni Hadiyih ifuatayo:

عَنْ عَائِشَةَ (رضي الله عنها) قَالَتْ: حَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَذْكُرُ إِلَّا الْحُجَّ، فَلَمَّا جِئْنَا سَرَفَ طِمِثُ فَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَبْكِي فَقَالَ: ((مَا يُبْكِيكِ؟)) قُلْتُ: لَوَدِدْتُ وَاللَّهِ أَنِّي لَمْ أَحُجَّ الْعَامَ. قَالَ: ((لَعَلَّكَ نَفِسْتِ؟)) قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: ((فَإِنَّ ذَلِكَ شَيْءٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَافْعَلِي مَا يَفْعَلُ الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ حَتَّى تَطْهَرِي))

Kutoka kwa 'Aaishah (رضي الله عنها) amesema: "Tulitoka pamoja na Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم) kutekeleza Hajj, tulipofika Sarifa nikapata hedhi. Nabiy (صلى الله عليه وآله وسلم) aliingia kwangu nikiwa nalia. Akauliza: **((Nini kikulizacho?))** Nikajibu: "Yalaiti nisingelikuja kufanya Hajj mwaka huu". Akasema: **((Isijekuwa umepata hedhi?))** Nikajibu: "Ndio". Akasema: **((Hilo ni jambo Allaah Amewaandikia mabinti wa Adam, kwa hiyo fanya yote wanayofanya Mahujaji isipokuwa usitufu Al-Ka'bah mpaka utwaharike))**⁴

Pia anaruhusika wakati huo wote kumdhukuru Allaah (سبحانه وتعالى) kwa: *istighfaar, tasbiyh, tahmiyd, tahliyl, takbiyr*, kusoma Qur-aan⁵, tarjama ya Qur-aan, kuomba du'aa n.k.

⁴ Al-Bukhaariy na Muslim.

⁵ Baadhi ya Wanachuoni wamejuzisha kusoma na baadhi wamekataza.

Itambulike kwamba kuingia katika Ihraam ni kitendo cha *waajib* katika Hajj na asipofanya hivyo akapita *Miyqaat* bila ya kuingia Ihraam, itambidi arudi *Miyqaat* ili aingie katika Ihraam. Na asiporudi *Miyqaat* kuingia katika Ihraam itambidi alipe *kaffaarah* yake kwa sababu amekosa kutimiza kitendo cha *waajib*.

ii- Kutokujifunika Uso Na Kutokuvaa Glavu

Mwanamke anapoingia tu katika Ihraam hapaswi kujifunika uso kwa 'niqaab' au 'burqah' kwa sababu imekatazwa na Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم):

((لَا تَنْتَقِبُ الْمَرْأَةُ الْمُحْرِمَةَ وَلَا تَلْبَسُ الْقُفَّازَيْنِ))

((Mwanamke katika Ihraam asivae Niqaab wala glavu))⁶

Mwanamke akifanya hivyo juu ya kwamba ameshatambua kuwa ni kosa, yaani amefanya ukaidi, itambidi alipe *kaffaarah* ambayo ni mbuzi mmoja agaiwe kwa maskini wa Makkah.

Lakini wanapokuweco wanaume mbele yake, anapaswa kujifunika uso kwa ghashwah⁷ au kuangusha ushungi au mtandio mwepesi usoni mwake, lakini zisiwe zenye kubana uso wake kama vile niqaab au burqah. Hivyo ndivyo hali za Swahabiyaat ilivyokuwa katika Ihraam kama ilivyo dalili katika Hadiyth ya 'Aaishah (رضي الله عنها)

"كَانَ الرُّكْبَانُ يَمُرُّونَ بِنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحْرِمَاتٌ، فَإِذَا حَادَوْا بِنَا سَدَلْتِ إِخْدَانًا جَلْبَابَهَا مِنْ رَأْسِهَا عَلَيَّ وَجْهَهَا فَإِذَا جَاوَزُونَا كَشَفْنَاها"

"Wapandaji vipando vya safari walikuwa wakitupitia tulipokuwa katika Ihraam pamoja na Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم). Walipotukaribia tuliteremsha jilbaab zetu kufunika nyuso zetu, na walipoondoka tulijifunua."⁸

iii- Manukato

⁶ Al-Bukhaariy.

⁷ Mtandio au shungi jepesi la kufunika uso bila ya kubanika uso.

⁸ Abu Daawud, na Al-Albaaniy ameihakikisha kuwa Swahiyh.

Mwanamke ni haram kwake kujitia manukato kwa hali yoyote ile anapotoka nje ya nyumba yake. Pia anapoingia katika Ihraam haimpasi kujitia manukato ya aina yoyote yale mwilini au katika nguo zake. Kwa hiyo hata sabuni, shampoo, vitia harufu nzuri kwapani n.k. zinatakiwa zitumike zile sizizo na manukato.

iv- Talbiyah

Mwanamke haimpasi kutamka *Talbiyah* kwa sauti, bali atamke pole pole bila ya kusikika sauti yake na asiyekuwa mahram wake.

v- Kutumia Dawa Kuzuia Hedhi

Wanachuoni wamekubaliana kwamba mwanamke anayetaka kwenda Hajj anaweza kutumia dawa za kuzuia hedhi kwa sharti kwamba haitomletea madhara. Wamekubaliana hivyo kwa sababu ya umbali wa safari hii, tabu, mashaka, na gharama inakhofiwa kwamba mwanamke afike huko kisha ashindwe kutekeleza fardhi ya Hajj.

5- Kujiingiza Katika Zahma

Ingawa jambo hili limekatazwa hata kwa wanaume, ila kwa wanawake huwa ni baya zaidi kwa vile wao ni dhaifu na haipendezi kabisa wanawake kusukumana. Pia wanahitaji kusitirika kutokugusana, kutokusukumana na wanaume. Kwa hiyo mwanamke ajiepushe mbali kuingia katika zahma. Sehemu kuu za zahma ni kwenye *Al-Ka'bah* kutaka lazima mtu aliguse *Al-Hajar Al-As-wad* au kugusa *Al-Ka'bah*. Pia katika Masjid An-Nabawiy wakati wa kwenda *Ar-Rawdhwah* huweko zahma kubwa wanawake husukumana hadi kupigana na kutukanana. Kufanya hivyo ni katika madhambi, na huenda mtu akaharibu Hajj yake kwa madhambi kama haya kwani yanahusiana na dhulma kwa watu kuvunjiana heshima, kuumizana n.k. Inatosha kabisa kuswali mahali popote katika Masjid An-Nabawiy au sehemu inayofunguliwa kwa ajili ya wanawake waingie *Ar-Rawdhwah*. Kumbuka kwamba kila unapomcha Allaah (سبحانه وتعالى) katika 'ibaadah zako ndipo ujira unathibiti na Hajj yako inakuwa haina kasoro,

kwani niyyah pekee inatosheleza maadamu hakuna uwezekano wa mtu kufikia sehemu kutokana na zahma.

6- Ar-Raml Na Ar-Rakdhw⁹

Mwanamke haimpasi kufanya *Ar-Raml* katika *Atw-Twawaaf* na *ar-rakdhw* katika *As-Sa'-y* kwa sababu hiyo ni Sunnah inayowahusu wanaume pekee.

7- Kukata Nywele

Wanawake wengi hukata nywele zao baada ya kumaliza *As-Sa'-y* mbele za watu katika jabali la *Al-Mar-wah* au pembeni mwake huku wanaume wanapita mbele yao. Haiwezekani kabisa kutokuwako wanaume sehemu hiyo kutokana na wingi wa Mahujaji, kwa hiyo ni vyema mwanamke asubiri hadi atakapofika hotelini ndio akate nywele zake kwani haifai kabisa nywele za mwanamke kuonekana na asiyekuwa mahram.

8- Muzdalifah Na Jamaraat

Wanawake wameruhusiwa kutekeleza *Jamaraat* kabla ya kufikia Alfajiri na inapokuwa zahma au hali ya kutokumwezesha kwenda *Jamaraat*, wameruhusiwa kuchelewesha hadi usiku. Imeruhusika kumpa mtu akurushie kwa dharura, kama kwa wagonjwa au wazee wasiojiweza.

9- Kuzuru Makaburi

Suala hili ni miongoni mwa waliyokhitilafiana Wanachuoni; wengi wakiona kuwa haifai mwanamke kuzuru makaburi, na baadhi wameona kuwa hakuna ubaya wanawake kuzuru makaburi ikiwa mwanamke hatozuru sana makaburi kwa sababu ya makatazo ya Rasuli (صلى الله عليه وآله وسلم):

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ زَوَارَاتِ الْقُبُورِ

⁹ Kukimbia katika *As-Sa'-y*.

Imepokelewa toka kwa Abu Hurayrah (رضي الله عنه) kwamba: “Rasuli wa Allaah (صلى الله عليه وآله وسلم) amelaani wanawake wanaozuru sana makaburi.”¹⁰

10- Twawaaf Al-Wadaa'i

Mwanamke akiwa katika hedhi haiwajibiki kwake kutekeleza Twawaaf Al-Wadaa'i kutokana na dalili ifuatayo:

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: "أَمَرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ إِلَّا أَنَّهُ خُفِّفَ عَنْ الْحَائِضِ"

Kutoka kwa ibn 'Abbaas (رضي الله عنهما) amesema: “Wameamrisha watu iwe jambo lao la mwisho kutekeleza ni (kutufu) Al-Ka'bah isipokuwa imesahilishiwa kwa wanawake wenye hedhi.”¹¹

¹⁰ Ahmad, At-Tirmidhiy, Ibn Maajah.

¹¹ Al-Bukhaariy na Muslim.